

SINIF Edebiyat Tarihi / Türk Edebiyatının Dönemlere Ayrılmasındaki Ölçütler

1. Aşağıdakilerden hangisi, diğerlerini kapsamı içine almaktadır?

- A) Edebiyat tarihi
- B) Uygarlık tarihi
- C) Bilim tarihi
- D) Sanat tarihi
- E) Siyaset tarihi

2. Dadaruh, ağlayan kardeşimi kucağına aldı. Çitin kapısına doğru yürüdü. Artık ahırda hep yalnız oynuyordum. Hasan evde hapsedilmişti. Annem geldikten sonra da bağışlanmadı. Fırsat düştükçe, "O yalancı!" derdi babam. Hasan, yediği tokat aklına geldikçe ağlamaya başlar, güç susardı. Zavallı anneciğim, benim iftira atabileceğime hiç ihtimal vermiyordu! "Aptal Dadaruh, atlara ezdirmiş olmasın?" derdi.

Bu metin aşağıdaki alanlardan hangisinin inceleme alanına girer?

- A) Mimarlık tarihi
- B) Felsefe tarihi
- C) Ekonomi tarihi
- D) Askerî tarih
- E) Edebiyat tarihi

3. (I) Tarih bilimi, belli bir döneme yön veren olay ve kişileri tarihsel rolleri açısından ele alır, olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurar. (II) Bu arada dönemin önemli edebî şahsiyetleri ve olayları üzerinde detaylı bir şekilde durur. (III) Edebiyat tarihi ise edebî metnin oluşturulduğu dönemlerin hakim zihniyetlerini inceler. (IV) Söz konusu dönemlerin edebiyat anlayışlarını ve edebiyatçıların etkileyen önemli tarihsel olayları ortaya koyar. (V) O dönemlerde kullanılan nazım biçimleri ve nesir türleri hakkında bilgi verir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. Aşağıdakilerden hangisi, edebiyat tarihinin kapsamına giren bir soru değildir?

- A) Osmanlı'nın yıkılmasına neden olan faktörler nelerdir?
- B) Edebiyatı etkileyen tarihi olaylar hangileridir?
- C) Edebî dönemi hazırlayan zihniyetin özellikleri nelerdir?
- D) Edebî türlerin gelişimi ne zaman başlamıştır?
- E) Şair ve yazarların hayatlarına nereden ulaşabiliriz?

5. I. **Din değişikliği:** İslamî inanca bağlı olarak yeni dünya görüşünün ifadesi olan bir edebiyat dönemi başlamıştır.

II. **Lehçe ve şive farklılıkları:** Yakut ve Çuvaş Türkçeleriyle Türkiye Türkçesi arasında büyük ses, kelime ve şekil farklılıkları mevcuttur.

III. **Kültürel değişim:** Tanzimat Dönemi'nde Batı'nın etkisiyle edebî eserlerin şeklinde ve muhtevasında büyük değişimler olmuştur.

IV. **Coğrafi değişim:** Farklı coğrafyalarda ve değişik kollar hâlinde gelişen dilimizin bugün Azeri Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Balkan Türkçesi gibi birçok şivesi vardır.

V. **Sanat anlayışı:** Sözlü dönemde yazılan eserlerde toplumu derinden etkileyen olaylar ozanlar tarafından etkili bir biçimde anlatılmıştır.

Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki ölçütlerle ilgili yukarıdaki açıklamaların hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Bir dönemde siyasi, askerî, sosyal, ekonomik, kültürel, dinî vb. hayat unsurlarının insanlarda oluşturduğu ortak algıya, düşünce yapısına ya da bakış açısına - - - - denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) sanat B) kavram
- C) felsefe D) zihniyet
- E) bilgi

Edebiyat Tarihi / Türk Edebiyatının Dönemlere Ayrılmasındaki Ölçütler

7. Kültür, bir milletin dil, din, duygu, düşünce ve yaşayış tarzındaki bütünlüktür. Bunlarda başlayan değişme, kültürel farklılaşmayı ortaya çıkarır. Türkler, İslamiyet öncesinde atlı-göçebe hayat tarzını sürdürmekteydi. Bu hayat tarzı, yerleşik hayata geçişle birlikte terk edilmiştir. İslamiyet'i kabul eden Türkler, bu dinî inancın kabullerine ters düşmeyen bazı geleneklerini de sürdürmüşlerdir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkler tarih boyunca birçok din değiştirmiştir.
B) Kültürel farklılaşma, yaşam tarzını etkilemektedir.
C) İnançların kabullerine ters düşmemek erdemliliğidir.
D) Bozkır kültürü, Türklerin yaşama alanını çok daraltmıştır.
E) Gelenekleri sürdürebilmek Türklerin yaşam felsefesidir.

8. I. Edebî eserlerin dil ve üslup özelliklerini inceler. (Y)
II. Edebî metinden hareketle sanatçının hayatını, sanat yaşamını inceler. (Y)
III. Bazı edebî eserleri yazıldığı dönemden bağımsız olarak inceler. (D)
IV. Dönemin sosyal, siyasi, dini, ekonomik vs. özelliklerini yani zihniyetini inceler. (D)
V. Edebî akımları değil, felsefi akımları inceler. (D)

Yukarıda edebiyat tarihiyle ilgili yargıların doğruluğu (D) yanlışlığı (Y) değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerden hangisi doğrudur.

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Aşağıdakilerden hangisi edebiyat tarihçilerinin görevlerinden biri değildir?

- A) Tarihî ve toplumsal olayları bilimsel verilerle incelemek
B) Şair ve yazarların hayatlarını incelemek
C) Edebiyatı dönemlere ayırarak incelemek
D) Tarihî olayların edebî eserlere nasıl yansıdığını belirlemek
E) Yazınsal türlerin tarihî gelişimini incelemek

10. Asya'nın ve Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde başlayıp gelişen Türk edebiyatlarını birbirinden ayıran yalnızca şekil, muhteva ve gaye farklılığı değildir. Önemli bir faktör daha vardır ki bu, edebî eserin asıl malzemesi olan dilde ortaya çıkmaktadır.

Bu parçada edebiyatın dönemlere ayrılmasındaki ölçütlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Din değişikliği
B) Lehçe ve şive farklılıkları
C) Kültürel değişim
D) Coğrafi değişim
E) Sanat anlayışı

11. (I) Bir toplumun bireyleri o toplumun kültürü, gelenek-görenekları ve değer yargılarıyla yetişir. (II) Bireyler, dönemin ortak zihniyetine ulaşırlar. (III) Yazar ve şairlerin edebî metinlerinde doğal olarak bu zihniyetin yansımaları görülür. (IV) Sanatçılar, yaşamdan aldıkları konuları işlerken hiçbir şeyi değiştirmezler, her şeyi bilimsel olarak aktarırlar. (V) Zihniyet, dönemden döneme değişim gösterir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12. Aşağıdakilerden hangisi, Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki ölçütlerden biri değildir?

- A) Coğrafi değişim
B) Din değişikliği
C) Bilimsel değişim
D) Lehçe ve şive farklılıkları
E) Kültürel değişim

Adı : .....
Soyadı : .....
Sınıf : .....
NO : .....

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E

Doğru : .....
Yanlış : .....
Boş : .....
Puan : .....